

Faglige innspill må tas på alvor!

Lommer har mediene vært fulle av saker om ekstremvær, tørke og skogbranner. Og vi som er opptatt av norsk helsetjeneste, har registrert at også en annen sak har fått stor oppmerksomhet – nemlig krisen i fastlegeordningen.

Jeg har fulgt med i debatten. Privat tannhelsetjeneste og fastlegeordningen kan ikke sammenlignes direkte, men jeg har likevel bitt meg merke i en del av det som har kommet frem i saken.

Legeforeningen er i harnisk. De mener at fastlegeordningen er i krise – og at politikerne ikke skjønner alvor. Myndighetene svarer med utredninger og noen forsiktige tiltak som på ingen måte beroliger fagfolkene. Fastleger har skrevet mange innlegg i dagspressen, hvor de beskriver en arbeidshverdag med alt for mange oppgaver og alt for lite tid. Mange vurderer å slutte i jobben og det blir stadig vanskeligere å rekruttere fastleger.

Fastlegene pålegges flere og flere oppgaver uten at det medfølger ressurser. Store deler av arbeidstiden går med til ikke-kliniske oppgaver, og det kommer stadig nye regler og pålegg om praksisdrift. De rapporterer om lite økonomisk stabilitet og forutsigbarhet, spesielt hvis det skjer noe som gjør at man ikke kan jobbe full tid.

Fastlegeordningen er en av de offentlige ordningene den norske befolkningen er aller mest fornøyd med. Den helhetlige oversikten og den samlede kunnskapen som fastleger har om pasientene sine, er svært viktig og dette reduserer unødvendige henvisninger og behandlinger.

Det er pasientene som blir skadelidende når systemet ikke fungerer.

Fastlegene og Legeforeningen er skuffet over politikerne og mener det nå må tas grep før det er for sent. Arbeidsoppgavene blir flere samtidig som autonomien og muligheten til

å styre sin egen arbeidshverdag avtar. Det er kritisk, nettopp fordi det er autonomien og muligheten til å være «herre i eget hus» som har gjort at det har vært verdt innsatsen for mange fastleger.

Flere peker på at under de siste regjeringene har det i stor grad vært byråkratiet som har styrt helsefeltet, og at dette byråkratiet i mange år har manglet tilstrekkelig innsikt og faglig kompetanse. Fagmiljøenes og helsearbeidernes innspill tillegges ikke lenger like stor vekt som tidligere. Høres det kjent ut?

Nå kan ikke fastlegeordningen direkte sammenlignes med tannhelsetjenesten, men fortellingene om stadig flere pålegg rundt praksisdrift og om stadig mindre pasienttid høres kjent ut. Det samme er den økonomiske usikkerheten ved å være selvstendig næringsdrivende, kanskje spesielt når man er nyutdannet.

Så har jo vi tannleger fri prisfastsetting. Det er vårt eget ansvar å ta betalt slik at vi kan drive en forsvarlig og sunn praksis. Men det er ikke så enkelt når det stadig, fra flere hold, også fra myndighetenes side, blir slått fast hvor dyrt det er å gå til tannlege i Norge. Myndighetenes tannhelseportal fokuserer kun på pris, og det er vanskelig å få politikerne, mediene og befolkningen til å forstå at vi i Norge faktisk leverer tannhelsetjenester av høy kvalitet til en fornuftig pris. Å få aksept for at det er forskjell på det faktum at man må betale hele tannlegeregninga selv og at tannbehandling rent objektivt er dyrt, er en stor pedagogisk utfordring.

Fortsatt har norske tannleger stor frihet når de driver privat praksis, men vi ser at økt offentlig finansiering gir mer styring og flere pålegg. Dette er en utvikling som vi følger nøye.

Som fastlegeordningen er tannhelsetjenesten i Norge svært anerkjent og helt på topp i omdømmeundersøkelser.

Det er viktig å ta vare på og videreutvikle denne vellykkede tjenesten.

Vi må arbeide for at tannleger fortsatt kan eie og drive egen praksis, og det på en fornuftig måte, med gode betingelser og forsvarlige ordninger, slik at pasientene fortsatt kan få tannbehandling av høy kvalitet hos tannleger som setter pasientsikkerheten i fokus.

NTF bruker mye tid på dette arbeidet. Og vi registrerer at det blir vanskeligere å komme gjennom med faglige innspill. Det er mange flinke helsepolitikere, men helsetjenesten er et stort felt og det er få som har god oversikt over tannhelsetjenesten. Det tas raske avgjørelser i saker som på ingen måte er utredet eller forankret i politiske vedtak. Et godt eksempel på dette er endringene i trygderegelverkets punkt 14 i januar i år og statsrådets uttalelser om kjeveortopedi nylig.

Det arbeides også med flere prosjekter i Helsedirektoratet som NTF og flere andre bidrar til. Selv om vi har et godt samarbeid med Helsedirektoratet opplever vi at det til tider er vanskelig å få gehør for våre faglige vurderinger, og at noen av prosessene er svært urydige. Dette er frustrerende, og motivasjonen til å bidra i slike utredningsarbeider blir satt på prøve. Til syvende og sist blir det som med fastlegeordningen, at det er pasientene som må betale prisen for en tjeneste som ikke fungerer slik den kan og bør gjøre.

Mitt håp er at politikere og myndigheter igjen vil se viktigheten av den kompetansen som ligger i fagmiljøene og i foreningene slik at vi sammen kan skape den beste helsetjenesten. Det burde ikke være for mye forlangt. Det er fornuftig. Det er samfunnsnyttig. Og det lønner seg – for alle parter!

Camilla Hanser Stenum